

poslije japanskog rata, kad je naime u Rusiji sinula veća sloboda (1907.—1911.), a to radi toga, jer su i metropolit i Sinod iz političkih razloga stalno uskraćivali dozvolu za izdanje ukrajinskog prijevoda, usprkos toga, što je petrogradska Akademija znanosti ovaj prijevod odobrila i za tisak preporučila.

Od novijih ukrajinskih prijevoda sv. Pisma najpotpuniji je prijevod, što ga sačini trojka Pantalejmon Kuliš, Ivan Puluj i Ivan Levicki, jer obuhvaća gotovo sve knjige Staroga i Novoga Zavjeta. Ovaj je prijevod izdalo Anglikansko Bibličko Društvo u Beču g. 1903. Novi je naime Zavjet još g. 1868. priredio odlični ukrajinski književnik P. Kuliš, ali kako se on kod prevadanja služio samo tekstom staroslavenskim, a ne i grčkim, Angl. Bibl. Društvo na pobudu našeg Miklošiča, koji bijaše tada profesorom u Beču, ne htjede njegov prijevod da kupi i izda. Međutim Kuliš ne klone, nego poče odmah prevadati Stari Zavjet izravno sa hebrejskog teksta, a upoznavši se u Beču sa profesorom J. Pulujem, dobrim poznavocem grčkog jezika, priredi zajedno s njime i novi prijevod Novog Zavjeta. No P. Kuliš umrije g. 1897., a njegovo nedovršeno djelo nastaviše i dokrajčiše profesor I. Puluj i književnik Ivan (Nečuj) Levicki.

Svi ovi prijevodi, što ih dosad spomenusmo, nemaju odobrenja Katoličke Crkve. Katoličko izdanje sv. Pisma Novog Zavjeta priredi prvi na osnovi staroslavenskog i latinskog prijevoda grkokat. lavovski prelat Aleksandar Bačinski, te ga providena komentarom Brentana i Aliolia izdade g. 1903. s odobrenjem crkvenih vlasti. No budući da se živi ukrajinski jezik u posljednja dva decenija mnogo promijenio, g. 1919. zamoliše starješine Staropigijske Bratovštine u Lavovu grkokat. lavovskog metropolitu Dr. A. Šeptickog za novi prijevod sv. Pisma Novog Zavjeta. I doista s privolom metropolite spremi taj novi prijevod prema grčkom tekstu Dr. Jaroslav Levicki, a posebna komisija složena od bogoslova i filologa pod predsjedanjem samog metropolite prijevod ispita i za izdanje priredi. I tako g. 1921. izade u Žovkvi tiskom oo. Bazilijanaca ovo najnovije izdanje sv. Pisma Novog Zavjeta.

Na isti način kani sada Bogoslovsko Ukrajinsko Društvo u Lavovu prirediti i izdati katolički ukrajinski prijevod knjiga Starog Zavjeta.

Dr. I. Višošević.

1. Edmund Jehle: Christliche Grundlehren für Schule und Leben. Zweite Auflage. Freiburg, Herder, 1928.

2. Edmund Jehle: Christliche Lebenskunde für Schule und Leben. Zweite Auflage. Freiburg, Herder, 1928.

3. Jehle-Knops: Das Reich Gottes. Katholisches Religionsbuch für zweite Klasse der Mittelschulen Preuszens. Freiburg, Herder, 1929.

4. Jehle-Knops: Gott-Christus-Kirche. Religionsbuch für die erste Klasse der Mittelschulen Preuszens. Freiburg, Herder, 1928.

5. Adolf von Doss: Die weise Jungfrau, Einundzwanzigste und zweiundzwanzigste Auflage. Freiburg, Herder, 1928.

6. Liturgische Volksbüchlein: Das heilige Sakrament der Ehe. Zweite verbesserte Auflage. Freiburg, Herder, 1928.

1.—4. Prve su četiri knjige zanimljive s razloga, što predstavljaju jedan uspješni pokušaj reforme vjeronaučnih udžbenika. »Christliche Grundlehren« i »Christliche Lebenskunde« priredio je Dr. Jehle kao školske priručnike za opetovnice, za stručne i trgovačke škole, prema naučnoj osnovi, koja je propisana u Freiburgu i. B. Mirno, kratko i jasno obrađuje ta J. dokaze za opstojnost Božju, pojavu nevjere, stvorenje svijeta, odstoynost duše, religiju, objavu, proročanstva, čudesa, pojavu i ličnost Kristovu, ustanovljenje Crkve, život udruživanja i misija katoličkih, nebo, pakao, pobjedu križa. Ne znam, zašto je izostavljeno čistilište. »Christliche Lebenskunde« obrađuje porijeklo i cilj ljudskoga roda, savjest, dekalog, ljudsku volju i odgovornost, krepost i grijeh, požude i napasti, prirodne i nadprirodne puteve do oplemenjenja, zvanje, rad i marljivost, odmor za dušu i tijelo, ženidbu i djevičanstvo, oca i majku, spolni nagon i njegovo posvećenje, druženje i prijateljavanje, poznanstva i zaručništvo, općinu i državu, državljanske dužnosti, Crkvu, odnos između države i Crkve, idealni gospodarski poredak, kršćansku karitas, privatno i zajedničko pravo vlasništva, pravednost, Krist kao naš ideal, junaci kršćanskog življenja.

Što je učinio u prve dvije knjige za opetovnice i stručne škole, to je u zajednici s W. Knopsom u druge dvije knjige učinio i za neke razrede srednjih škola u Pruskoj. »Das Reich Gottes« hoće da nadopuni jedinstveni katekizam, a četvrta knjiga je novi udžbenik za konačni razred srednjih škola u Pruskoj. Meni se lično čini, da je prikazivanje još uvijek nešto presuho, ali, što je glavno, religija se pojavljuje u mladeži kao nešto živo, a ne kao povjesni petrefakt, pa zato omladina i može preuzeti religiju kao čimbenik svoga ličnoga života.

5. Klasični »Gedanken und Ratschläge, što ih je mladićima upravio P. V. Doss preradeni su u ovoj veoma ukusno opremljenoj knjižici po P. H. Scheidu S. J. za žensku mladež. Ako poznavalac i gdje gdje opaža prvotni okvir i smjer, ipak je priređivaču pošlo za rukom da nekom elastičnošću prilagodi tekst psihi i potrebama ženske mladeži. Namjesto često bezbojnih i nedubokih različitih predavanja o religijskom životu na katoličkim djevojačkim društvima može ovo duhovnicima vrlo dobro poslužiti.

6. U nizu pučkih liturgijskih knjižica, što ih izdaje benediktovska opatija Maria Laach, izašla je i ova knjižica u drugom izdanju. Priredena je prema rimskom obredniku i prema obrednicima različitih njemačkih biskupija. U lijepom i otmjenom obliku daje tekst i tumačenje samog vjenčanja i vjenčane mise. Poželjno bi bilo, kad bi se na ovaj način i kod nas izdala izdala čitava liturgika za puk. Nakon što izade drugo, potpuno izdanje rimskog misala, to bi mi bio prvi posao, Božjom pomoću.

Dr. Dragutin Kniewald.

Dr. Ernst Dubowy, Christus Dux (»Der leidende Heiland, dein Führer zu wahren Glück«). Fastenpredigten, Freiburg in Bressgau, 1920, Herder, Kart. M. 3.

Zbirka je to sedam korizmenih propovijedi, metodički savršeno izrađenih, u kojima se nižu bogate misli na ovaj potresni događaj, gdje Krist